

طرح‌های تأمین آب با روش پمپاژ در استان چهارمحال و بختیاری و ارزیابی جنبه‌های اقتصادی و زیست محیطی آنها (مطالعه موردی: طرح‌های حاشیه زاینده‌رود)

حسین صمدی بروجنی

عضو هیئت علمی دانشگاه شهرکرد samadi153@yahoo.com

سعید تراکمه

کارشناس سازمان جهاد کشاورزی استان چهارمحال و بختیاری

صفدر نیازی

معاون فنی و اجرایی سازمان جهاد کشاورزی استان چهارمحال و بختیاری

چکیده:

توسعه کشاورزی در کشور همانند بسیاری از کشورهای دنیا به دلیل ضرورت‌های اجتماعی، اقتصادی، اشتغال‌زایی و استراتژی تولید غذا از سالیان قبل مورد توجه بوده است و گذشتگان تلاش‌های زیادی را در کنترل و استفاده از منابع آب برای توسعه کشاورزی انجام داده‌اند که از جمله آنها می‌توان به احداث قنات و سدهای انحرافی اشاره کرد. در این میان استان چهارمحال و بختیاری نیز از این امر مستثنی نبوده و احداث بیش از ۴۵۰ رشته قنات و بیش از ۶۰۰۰ کیلومتر نهر سنتی در این استان بیانگر توجه خاص مردمان این منطقه در انجام امور کشاورزی می‌باشد.

یکی از مقوله‌هایی که در سالهای اخیر مورد توجه سیاست‌گذاران و مدیران استان و کشور قرار گرفته، توسعه باغات استان با احداث ایستگاههای پمپاژ می‌باشد. اگر چه این سیاست در حاشیه زاینده‌رود در نزدیکی شهر سامان اثرات اجتماعی قابل توجهی داشته و باعث بهبود وضع اقتصادی مردم منطقه شده ولی انجام ارزیابی اقتصادی این طرح‌ها برای تصمیم‌گیری آتی ضروری است. لذا در این تحقیق با جمع‌آوری اطلاعات ۱۵ طرح ایستگاه پمپاژ در دست بهره‌برداری در منطقه سامان و انجام ارزیابی اقتصادی آنها سعی شده به موارد فوق پاسخ داده شود.

نتایج این تحقیق نشان می‌دهد کلیه طرح‌های مورد مطالعه از نظر اقتصادی توجیه‌پذیر هستند ولی میزان اقتصادی بودن این طرح‌ها بسته به ارتفاع پمپاژ و طول خط انتقال متفاوت هستند.

واژه‌های کلیدی: پمپاژ، باغات، کشاورزی، استان چهارمحال و بختیاری

مقدمه:

با پیشرفت تکنولوژی پمپ‌سازی و ضرورت‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در توسعه کشاورزی در کشور، در سالهای اخیر توجه خاص به توسعه باغات شده است. از طرف دیگر سیاست دولت در برقی کردن پمپ‌های کشاورزی باعث شد مشکلات بهره‌برداری طرح‌های پمپاژ کمتر شود ولی افزایش احتمالی نرخ فروش برق در آینده و رشد بی‌رویه مصرف برق در کشور می‌تواند بر توجیه اقتصادی طرح‌ها پمپاژ اثر گذار باشد. لذا در ارزیابی اقتصادی این طرح‌ها، می‌بایست شرایط آینده نیز لحاظ گردد. در مقابل توسعه باغات در هر منطقه منافع دیگری دارد که از جمله آنها می‌توان به کاهش مهاجرت

روستائیان به شهرها، منافع آبخیزداری و کنترل فرسایش خاک و اشتغال‌زایی اشاره نمود ولی این منافع طور معمول